

Brussell, 1 ta' Ottubru 2020
(OR. en)

11225/20
ADD 8

JAI 751
FREMP 81
AG 45
POLGEN 168

NOTA TA' TRASMISSJONI

minn:	Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea, iffirmat mis-Sur Jordi AYET PUIGARNAU, Direttur
data meta waslet:	30 ta' Settembru 2020
lil:	Is-Sur Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
Nru dok. Cion:	SWD(2020) 307 final
Sugġett:	DOKUMENT TA' HĊDMA TAL-PERSUNAL TAL-KUMMISSJONI Ir- Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt Kapitolu għall-Pajjiż dwar is- sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fil-Greċja Li jakkumpanja d-dokument KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW, LILL-KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U LILL-KUMITAT TAR-REĠJUNI Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt Is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fl-Unjoni Ewropea

Id-delegazzjonijiet għandhom isibu mehmuz id-dokument SWD(2020) 307 final.

Mehmuz: SWD(2020) 307 final



IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 30.9.2020
SWD(2020) 307 final

DOKUMENT TA' HIDMA TAL-PERSUNAL TAL-KUMMISSJONI

**Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt
Kapitolu għall-Pajjiż dwar is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fil-Greċja**

Li jakkumpanja d-dokument

**KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW,
LILL-KUNSILL, LILL-KUMITAT EKONOMIKU U SOĊJALI EWROPEW U LILL-
KUMITAT TAR-REĠJUNI**

**Ir-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt
Is-sitwazzjoni tal-istat tad-dritt fl-Unjoni Ewropea**

{COM(2020) 580 final} - {SWD(2020) 300 final} - {SWD(2020) 301 final} -
{SWD(2020) 302 final} - {SWD(2020) 303 final} - {SWD(2020) 304 final} -
{SWD(2020) 305 final} - {SWD(2020) 306 final} - {SWD(2020) 308 final} -
{SWD(2020) 309 final} - {SWD(2020) 310 final} - {SWD(2020) 311 final} -
{SWD(2020) 312 final} - {SWD(2020) 313 final} - {SWD(2020) 314 final} -
{SWD(2020) 315 final} - {SWD(2020) 316 final} - {SWD(2020) 317 final} -
{SWD(2020) 318 final} - {SWD(2020) 319 final} - {SWD(2020) 320 final} -
{SWD(2020) 321 final} - {SWD(2020) 322 final} - {SWD(2020) 323 final} -
{SWD(2020) 324 final} - {SWD(2020) 325 final} - {SWD(2020) 326 final}

RIASSUNT

Il-Greċja adottat għadd sinifikanti ta' riformi tal-gustizzja mibdija fil-kuntest tat-tliet programmi ta' aġġustament ekonomiku. L-attivitajiet ta' riforma inkludew bidliet fl-organizzazzjoni tal-qrati, miżuri biex itejbu l-ġestjoni tal-qrati, it-twessigh tal-użu tal-ghodod tat-teknoloġija tal-informazzjoni fil-qrati u l-promozzjoni ta' mekkaniżmi alternattivi għas-soluzzjoni tat-tilwim. Madankollu, ir-rekord ta' implimentazzjoni juri riżultati mhallta u s-sistema ġudizzjarja tkompli tiffaċċja sfidi fir-rigward tal-kwalità u l-effiċjenza tagħha. Sforzi kontinwi biex tiġi żgurata l-implimentazzjoni effettiva tar-riformi reċenti u aktar progress fid-digitalizzazzjoni tas-sistemi tal-gustizzja huma partikolarment importanti biex jinkisbu riżultati konkreti.

Il-Greċja tat bidu għal firxa wiesgħa ta' riformi kontra l-korruzzjoni f'dawn l-aħħar snin u qed tkompli timplimenta pjan nazzjonali komprensiv kontra l-korruzzjoni. Saru sforzi biex il-qafas istituzzjonali jiġi ssimplifikat u tittejjeb il-koordinazzjoni ta' diversi aġenziji u korpi inkarigati mill-ġlieda kontra l-korruzzjoni. Qafas legali modern għad-dikjarazzjonijiet tal-assi u l-finanzjament tal-partiti politiċi huwa fis-sehħ, iżda l-implimentazzjoni għadha turi xi nuqqasijiet. Xi ostakli għall-prosekuzzjoni ta' korruzzjoni ta' livell għoli ġew eliminati permezz ta' reviżjoni kostituzzjonali fl-2019, minhabba li l-proċeduri fir-rigward ta' reġimi ta' immunità u statuti ta' limitazzjoni ġew modifikati. Reviżjoni tal-leġiżlazzjoni kriminali f'Ġunju 2019 qajmet għadd ta' thassib, b'mod partikolari fir-rigward tal-kriminalizzazzjoni tat-tixhim. Filwaqt li r-reviżjonijiet sussegwenti rrimedjaw din is-sitwazzjoni, il-każijiet li għadhom għaddejjin għadhom affettwati. Il-lobbying fil-Greċja għadu fil-bieċa l-kbira tiegħu mhux regolat u l-qafas ta' protezzjoni tal-informaturi mhuwiex komplut.

Il-Kostituzzjoni tipprovdi għall-protezzjoni tal-libertà ta' espressjoni u d-dritt ta' aċċess għall-informazzjoni pubblika. Strutturi biex jiżguraw il-pluraliżmu tal-media u d-drittijiet tal-istampa huma fis-sehħ. Madankollu, jeżistu xi mistoqsijiet fir-rigward tal-effettività tar-regoli mmirati biex jiżguraw it-trasparenza tas-sjieda tal-media. Thassib ewlieni huwa relatat ma' mekkaniżmi insuffiċjenti biex jiġi żgurat ir-rispett għall-istandards professjonali fil-prattika tal-ġurnaliżmu, u kundizzjonijiet tax-xogħol prekarji għall-ġurnalisti li jirriżultaw minn, fost affarijiet oħra, il-kriżi ekonomika u finanzjarja.

Is-sistema ta' kontrolli u bilanċi fil-Greċja kienet qed tiffaċċja xi sfidi fil-prattika. B'mod partikolari, il-proċess għall-promulgazzjoni tal-liġijiet kien taht pressjoni konsiderevoli f'dawn l-aħħar snin, l-aktar minhabba l-konsegwenzi tal-kriżi ekonomika u finanzjarja. Il-prinċipji ta' regolamentazzjoni aħjar ma ġewx rispettati b'mod sħiħ, iżda l-leġiżlazzjoni komprensiva reċenti f'dan il-qasam għandha l-għan li tindirizza dawn l-isfidi u qed tiġi implimentata b'mod gradwali. Id-drittijiet fundamentali u kostituzzjonali huma protetti permezz tal-qrati u l-awtoritajiet indipendenti. Ma hemm l-ebda qafas ta' abilitazzjoni speċifiku għas-soċjetà ċivili fil-Greċja, u hemm organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili attivi fil-qasam tal-migrazzjoni li esprimew thassib li l-ispazju ċiviku biex joperaw fil-post naqas.

I. SISTEMA ĠUDIZZJARJA

Is-sistema tal-qrati fil-Greċja hija bbażata fuq is-separazzjoni bejn il-qrati ċivili u kriminali ordinarji u l-qrati amministrattivi. Ma hemmx qrati kummerċjali, tax-xogħol, finanzjarji jew tas-sigurtà soċjali distinti. Tali każijiet jaqgħu kollha taħt il-ġurisdizzjoni normali tal-qrati ċivili jew amministrattivi. Il-qrati ċivili huma organizzati fi 154 qorti tal-maġistrati, 63 qorti tal-prim'istanza, 19-il qorti tal-appell u l-Qorti Suprema, li hija qorti ta' kassazzjoni. Il-qrati kriminali huma organizzati f'41 qorti għal reati inqas serji, 63 qorti tal-prim'istanza, 19-il qorti tal-appell u l-Qorti Suprema. Il-qrati amministrattivi huma organizzati fi 30 qorti amministrattiva tal-prim'istanza, disa' qrati amministrattivi tal-appell u l-Kunsill tal-Istat. Il-Kostituzzjoni Griega tipprevedi wkoll numru ta' qrati speċjali¹. F'xi qrati ġew stabbiliti dipartimenti speċjali għal kwistjonijiet speċifiċi, *perez.* dwar tilwim marittimu u dwar tilwim dwar il-marka kummerċjali u dwar il-proprietà intellettuali. Il-Qorti tal-Awdituri għandha natura doppja, parzjalment bħala qorti u parzjalment bħala awtorità amministrattiva inkarigata mill-verifika tal-kontijiet pubblici². Ma hemm l-ebda Qorti Kostituzzjonali formali u l-qrati Griegi kollha għandhom kompetenza biex jirrevedu l-kostituzzjonalità tal-liġijiet. L-imħallfin u l-prosekuturi jiffurmaw korp konsolidat ta' "maġistrati" soġġett għal sistema ta' reklutaġġ, karriera, drittijiet u obbligi, li hija ġeneralment omogenja għal kulhadd. Is-sistema Griega hija esklussivament magħmula minn imħallfin u prosekuturi professjonali. Huma jinhatru f'ġurisdizzjonijiet ċivili u penali jew fi qrati amministrattivi. Fir-rigward tal-awtoritajiet ta' prosekuzzjoni, dawn huma organizzati fi 63 ufficċju tal-prosekuzzjoni fil-qrati tal-prim'istanza, 19-il ufficċju tal-prosekuzzjoni fil-qrati tal-appell u l-Prosekutur Ġenerali tal-Qorti Suprema. Barra minn hekk, hemm ukoll Prosekutur għal Reati Ekonomiċi u Finanzjarji u Prosekutur għal Reati tal-Korruzzjoni. Fil-Greċja hemm 63 kamra tal-avukati, waħda fis-sede ta' kull qorti tal-prim'istanza.

Indipendenza

It-tliet ferghat tal-ġudikatura jgawdu livell għoli ta' amministrazzjoni awtonoma. Hemm tliet kunsilli ġudizzjarji supremi, waħda għal kull waħda mill-ferghat tal-ġudikatura³. L-eżekuttiv u l-leġislatura mhumex rappreżentati fil-kompożizzjoni ta' dawn il-korpi⁴. Dawn il-kunsilli jiddeċiedu dwar il-hatriet, il-promozzjonijiet, it-trasferimenti u s-sekondar ta' imħallfin fil-ferghat rispettivi tal-ġudikatura u l-prosekuturi, sa fejn għandu x'jaqşam il-

¹ Il-Portal Ewropew tal-Ġustizzja Elettronika, Sistemi ġudizzjarji fl-Istati Membri — il-Greċja.

² Il-Qorti tal-Awdituri, waħda mit-tliet Qrati Supremi, għandha ġurisdizzjoni esklużiva biex tivverifika l-infiq tal-Istat u każijiet relatati, pereżempju l-każijiet li jirriżultaw mill-verifika tat-tkabbir mhux ġustifikat tal-assi tal-persuni responsabbli għad-dikjarazzjoni tal-assi (Imsemmija fl-Artikolu 1 tal-liġi 3213/2003) u imposta għad-detriment ta' dawk responsabbli.

³ Il-qrati speċjali stabbiliti skont il-Kostituzzjoni jista' jkollhom ukoll il-kunsill ġudizzjarju tagħhom.

⁴ Il-kompożizzjoni tat-tliet kunsilli ġudizzjarji supremi (KGS, waħda għall-ġustizzja ċivili u kriminali, waħda għall-ġustizzja amministrattiva u waħda għall-Qorti tal-Awdituri) hija magħmula mill-President tal-qorti rilevanti (il-Qorti Suprema, il-Kunsill tal-Istat u l-Qorti tal-Awdituri rispettivament) u membri ta' dik il-qorti magħżula mit-tluġ bil-polza, kif ukoll żewġ imħallfin mill-fergħa rilevanti tal-ġudikatura (mingħajr dritt tal-vot); barra minn hekk, fir-rigward tal-KGS għal ġustizzja ċivili u kriminali, hija tinkludi wkoll il-prosekutur u żewġ Viċi prosekuturi tal-Qorti Suprema, filwaqt li l-KGS għall-ġustizzja amministrattiva u għall-Qorti tal-Awdituri jinkludu l-Kummissarju Ġenerali tal-Istat li jservi fil-Kunsill tal-Istat u dak li jservi fil-Qorti tal-Awdituri rispettivament (ara l-Artikolu 90(1) - (4) tal-Kostituzzjoni, moqri b'rabta mal-Artikoli 67, 72 u 78 tal-liġi 1756/1988 -il-Kodiċi dwar l-Organizzazzjoni tal-qrati u l-*istatus* tal-maġistrati. Huma previsti formazzjonijiet imtejbja ta' kunsilli msemmija hawn fuq fir-rigward tal-promozzjonijiet għal karigi għolja, jiġifieri fil-Qorti Suprema (imħallfin u prosekuturi), fil-Kunsill tal-Istat u fil-Qorti tal-Awdituri (għall-karigi ta' Kunsillier u tal-Kummissarju Ġenerali) u fil-Qorti tal-Appell (għall-postijiet ta' presidenti tas-sezzjonijiet u tal-prosekuturi).

Kunsill Ġudizzjarju tal-Ġustizzja Ċivili u Kriminali. Rigward l-aktar pożizzjonijiet għolja ta' mhallfin u prosekuturi fil-Greċja, bhall-President u l-Viċi President tal-Kunsill tal-Istat jew tal-Qorti Suprema, il-Kostituzzjoni Griega tistipula li l-hatriet isiru permezz ta' digriet presidenzjali, wara proposta mill-Kunsill tal-Ministri. Dan kien sugġett għal xi kritika mill-Grupp ta' Stati kontra l-Korruzzjoni tal-Kunsill tal-Ewropa (GRECO), iżda sa issa, il-Greċja ma emendatx il-qafas rilevanti⁵. Bidla fil-metodu ta' selezzjoni tkun teħtieġ ukoll reviżjoni kostituzzjonali, billi l-mod kif jinhatru l-qrati inkwistjoni huwa preskritt mill-kostituzzjoni⁶.

Il-livell ta' perċezzjoni ta' indipendenza ġudizzjarja huwa medju. Fost il-pubbliku ġenerali, 53 % jikkunsidraw l-indipendenza ġudizzjarja bħala tajba u tajba hafna, perċentwal li kien qed jonqos f'dawn l-aħhar snin. Iċ-ċifra korrispondenti fost il-kumpaniji hija ta' 51 % u kienet stabbli⁷.

Kwalità

Għadd sinifikanti ta' riformi nbdeu fil-kuntest tal-programmi ta' aġġustament ekonomiku fis-snin li għaddew, iżda r-rekord ta' implimentazzjoni juri riżultati mhallta. L-attivitajiet ta' riforma kienu jinkludu, fost l-oħrajn, il-bidliet li ġejjin fl-organizzazzjoni tal-qrati: It-tnaqqis fl-għadd ta' qrati tal-maġistrati, miżuri biex tittejjeb il-ġestjoni tal-qrati u biex tiġi tiffet l-amministrazzjoni tal-ġustizzja, it-twessigh tal-użu tal-ghodod tat-teknoloġija tal-informazzjoni (information technology, IT) fil-qrati⁸, l-introduzzjoni u l-promozzjoni ta' mekkaniżmi alternattivi għas-soluzzjoni tat-tilwim, ir-reviżjoni tal-leġiżlazzjoni kodifikata ta' importanza kbira⁹, kif ukoll il-bidu tar-riforma tal-qafas leġiżlattiv kumpless¹⁰. Madankollu, sa issa l-implimentazzjoni tar-riforma żammet rekord imhallat. Għad fadal għadd ta' sfidi, bħan-nuqqas ta' disponibbiltà ta' informazzjoni online dwar is-sistema ġudizzjarja għall-pubbliku ġenerali, in-nuqqas ta' arrangamenti għal deċiżjonijiet ġudizzjarji li jinqraw minn magna, jew in-nuqqas ta' sħarriġ imwettaq fost l-utenti tal-qorti jew il-professjonisti legali¹¹. Gie rreġistrat titjib, madankollu, pereżempju fir-rigward tad-disponibbiltà ta' mezzi biex jiġu ppreżentati każijiet b'mod elettroniku jew biex jiġu ssorveljati l-istadji differenti tal-proċedimenti, u l-promozzjoni ta' u l-inċentivi għall-użu ta' metodi alternattivi ta' soluzzjoni tat-tilwim¹². L-awtoritajiet irrappurtaw ukoll xejriet

⁵ GRECO Fourth Evaluation Round - Compliance Report, il-paragrafu 57, fejn huwa kkunsidrat li dawn il-pożizzjonijiet huma soġġetti għal influwenza potenzjalment qawwija tal-eżekuttiv u rrakkomandat li jiġi rivedut il-metodu tal-għażla li jikkonċerna l-aktar pożizzjonijiet għolja ta' mhallfin u prosekuturi biex jinvolvu lill-pari fil-proċess.

⁶ Il-Kostituzzjoni tal-Greċja, l-Artikolu 90(5). Fi Frar 2019, il-Parlament irrifjuta reviżjoni ta' din id-dispożizzjoni.

⁷ Il-Figuri 44 u 46, it-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE għall-2020. Il-livell ta' indipendenza ġudizzjarja perċepita huwa kkategorizzat kif ġej: baxx hafna (inqas minn 30 % ta' daww li wiegħbu jipperċepixxu l-indipendenza ġudizzjarja bħala pjuttost tajba u tajba hafna); baxx (bejn 30 %-39 %), medju (bejn 40-59 %), għoli (bejn 60 %-75 %), għoli hafna (aktar minn 75 %).

⁸ Qed jiġi pprovdut appoġġ tekniku mill-Kummissjoni Ewropea taħt il-Programm ta' Appoġġ għal Riformi Strutturali lill-Ministeru tal-Ġustizzja Grieg fir-rigward tat-titjib ta' l-amministrazzjoni tal-qrati u l-modernizzazzjoni tas-sistema għall-evalwazzjoni u l-promozzjoni tal-imhallfin.

⁹ Il-kodiċi ta' Proċedura Ċivili, il-Kodiċi ta' Proċedura Kriminali, il-Kodiċi ta' Proċessi Amministrattivi, il-Kodiċi ta' Proċedura Amministrattiva, l-Istatut dwar il-Qorti tal-Awditjar, ir-Regoli ta' Proċedura tal-Qorti tal-Awditjar, il-Kodiċi Penali, il-Kodiċi tal-Insolvenza, il-Kodiċi għall-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja (għadha għaddejja) u l-Istatus tal-Maġistrati (għadha għaddejja), il-Kodiċi tal-Impjegati Ġudizzjarji (għadha għaddejja).

¹⁰ Għal aktar dettalji, ara il-Kummissjoni Ewropea, Country Report Greece 2019, SWD (2019) 1007 final, pp. 57-58; Country Report Greece 2020, SWD(2020) 507 final, p. 62.

¹¹ Il-Figuri 22, 29, 31 u 41, it-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE għall-2020.

¹² Il-Figuri 27, 30, tat-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE 2020.

pożittivi fir-rigward tal-adozzjoni tal-medjazzjoni f'tilwim kummerċjali u tal-familja/tal-ġenituri¹³. Fir-rigward tar-riżorsi, in-nefqa ġenerali tal-Gvern għas-sistema ġudizzjarja tidher li tkopri kwazi esklussivament il-pagi u s-salarji¹⁴.

Fil-kuntest tal-pandemija tal-COVID-19, il-Greċja ghamlet sforzi biex thaffef id-digitalizzazzjoni tal-amministrazzjoni pubblika¹⁵. F'Mejju 2020, il-Ministeru tal-Ġustizzja, f'kooperazzjoni mal-Ministeru tal-Governanza Digitali, għamel disponibbli l-ħruġ digitali/elettroniku ta' 15-il ċertifikat, bħal ċertifikati differenti fil-qasam tal-wirt¹⁶ u l-ligi kummerċjali, permezz tan-network eżistenti taċ-Ċentri tas-Servizz taċ-Ċittadini. Hija għaqqdet ukoll 20 ċertifikat relatati mal-ligi tal-insolvenza f'wiehed, disponibbli elettronikament mir-Registru Kummerċjali Ġenerali.

L-awtoritajiet reċentement nedew inizjattiva biex jinholqu awli speċjalizzati fil-qrati ċivili u amministrattivi. Il-kmamar il-ġodda jkollhom x'jaqsmu ma' kategoriji speċifiċi ta' każijiet, bħal każijiet li jinvolvu talbiet għal danni bbażati fuq il-ksur tal-leġiżlazzjoni nazzjonali u tal-UE dwar il-komunikazzjoni elettronika, l-enerġija u l-protezzjoni tad-*data* personali¹⁷. Għadu għaddej dibattitu dwar riforma aktar sistematika tal-mappa ġudizzjarja biex jittiehed kont ahjar tad-demografija attwali, l-iżviluppi fit-teknoloġija tal-informazzjoni u l-komunikazzjoni u parametri rilevanti oħra fost il-membri tal-komunità legali¹⁸.

Effiċjenza

Is-sistema ġudizzjarja tkompli tiffaċċja sfidi fir-rigward tal-effiċjenza ġenerali tagħha. L-istatistika ġudizzjarja turi li b'mod partikolari s-sistema tal-qorti ċivili tkompli tiffaċċja sfidi ta' effiċjenza, billi ż-żmien mehtieg biex jiġu riżolti tilwimiet ċivili u kummerċjali kontenzjużi fil-prim'istanza żdied għal darb'oħra (559 jum fl-2018 meta mqabbel ma' 479 jum fl-2017)¹⁹. Barra minn hekk, il-produttività tal-qrati tal-prim'istanza qed tonqos fir-rigward tal-clearance rate għal kawżi ċivili u kummerċjali kontenzjużi (86,3 % fl-2018 meta mqabbel mas-96,0 % fl-2017)²⁰, li jfisser li l-Greċja qed tiffaċċja riskju ċar li tibni xogħol b'lura²¹. Il-partijiet ikkonċernati identifkaw firxa ta' sfidi proċedurali, li kellha l-għan li tindirizza l-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili mfittex, iżda li għadu jippersisti sal-lum. Pereżempju, dawn l-isfidi jikkonċernaw it-tul ta' proċedimenti ċivili u kummerċjali kontenzjużi jew proċedimenti ta' eżekuzzjoni. Għadu għaddej rapport ta' implimentazzjoni dwar il-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili u diġà ġew ifformulati għadd ta' rakkomandazzjonijiet²². Il-partijiet ikkonċernati rrappurtaw li l-ġustizzja kriminali wkoll qed tiffaċċja problemi simili u dewmien estensiv fl-ipproċessar tal-każijiet²³. Il-fergħa amministrattiva tal-qrati tkompli ttejjeb il-

¹³ Informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara fil-Greċja

¹⁴ Il-Figura 34, it-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE 2020.

¹⁵ Il-Greċja ma imponietx stat ta' emerġenza fil-kuntest tal-pandemija tal-COVID-19.

¹⁶ Komunikat tal-Ministeru tal-Ġustizzja tal-25 ta' Mejju 2020.

¹⁷ Il-Kummissjoni Ewropea, Rapport ta' Sorveljanza Msahha ta' Mejju 2020, pp. 28 u 106.

¹⁸ Pikrammenos, "L-ippjanar territorjali ġudizzjarju: għażla tal-leġiżlatur b'importazzjoni kbira għas-sistema ġudizzjarja", fi: "Ġustizzja fil-Greċja", Dianeosis 2019 ('Δικαστική Χωροταξία: επιλογή του νομοθέτη με μείζονα σημασία για το δικαστικό σύστημα', στο συλλογικό έργο 'Η Δικαιοσύνη στην Ελλάδα', Διανέοσις 2019).

¹⁹ Il-Figura 6, it-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE 2020.

²⁰ Il-Figura 11, it-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE 2020.

²¹ Il-Figuri 11 u 14, it-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE għall-2020.

²² Il-Kummissjoni Ewropea: Ir-Rapport ta' Sorveljanza Msahha Mejju 2020, Dokument Istituzzjonali 127, p.73.

²³ Kontribut minn Transparency International għar-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 11. Skont l-informazzjoni li waslet fil-kuntest taż-żjara tal-pajjiż fil-Greċja, dan regolarment jikkawża li kawżi ta' reati

prestazzjoni tagħha, filwaqt li żżomm rata għolja ta' riżoluzzjoni (163,5 % fl-2018), tnaqqas iż-żmien meħtieġ biex jissolva t-tilwim amministrattiv fil-prim'istanza u tnaqqas ix-xogħol b'lura eżistenti billi ttrisolvi aktar każijiet milli jkun diehel²⁴. Madankollu, kemm iż-żmien meħtieġ biex jiġu riżolti kawżi amministrattivi fil-prim'istanza (601 jum fl-2018) u l-għadd ta' kawżi pendenti jibqgħu relattivament għoljin²⁵.

II. QAFAS KONTRA L-KORRUZZJONI

Il-Greċja waqqfet qafas strateġiku komprensiv kontra l-korruzzjoni, il-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali Kontra l-Korruzzjoni (National Anti-Corruption Action Plan, NACAP). L-Awtorità tat-Trasparenza Nazzjonali, li tissorvelja l-implimentazzjoni tal-Pjan, giet stabbilita fl-2019 bil-ħsieb li ttejjeb il-kooperazzjoni u l-koordinazzjoni fost l-awtoritajiet tal-awditjar u l-korpi ta' spezzjoni differenti. F'dawn l-aħħar snin, il-pajjiż wettaq numru ta' passi biex jirrevedi l-qafas legali tiegħu kontra l-korruzzjoni. L-aktar rieżami kostituzzjonali reċenti fl-2019 immodifika r-reġim tal-immunità għall-Membri tal-Parlament u l-Ministri. Bħalissa qed jiġu implimentati diversi liġijiet kontra l-korruzzjoni li ġew riveduti f'dawn l-aħħar snin, bħal fil-qasam tal-finanzzjament tal-partiti u d-dikjarazzjonijiet tal-assi. Fir-rigward ta' dawn tal-aħħar, issa hemm sistema online għall-preżentazzjoni tad-dikjarazzjonijiet kompletament operattiva. Ir-reġim ta' protezzjoni ta' informatur bħalissa qed jiġi diskuss. Il-lobbying għadu mhux regolat.

Billi l-Greċja kisbet 36/100 fl-2012 fl-Indiċi tal-Perċezzjonijiet tal-Korruzzjoni Internazzjonali tat-Trasparenza, il-punteġġ tagħha żdied għal 48/100 fl-2019²⁶, u dan iqiegħed lill-Greċja fis-sbatax-il post fl-UE u fis-sittin post madwar id-dinja. Hamsa u disghin fil-mija minn daww li wiegħbu għall-istħarriġ tal-Ewrobarometru l-aktar reċenti dwar il-korruzzjoni jahsbu li l-korruzzjoni hija mifruxa f'pajjiżhom (il-medja tal-UE: 71 %)²⁷. Hamsa u disghin fil-mija tan-negozji jaraw il-korruzzjoni bħala waħda mifruxa u aktar minn nofs (58 %) jgħidu li l-korruzzjoni hija problema meta jsir in-negozju²⁸. Barra minn hekk, 36 % tan-nies iqisu li hemm biżżejjed prosekuzzjonijiet b'suċċess sabiex jiskoraġġixxu lin-nies minn prattiki korrotti (medja tal-UE ta' 36%) filwaqt li 20 % tal-kumpaniji jemmnu li n-nies u n-negozji li jinqabdu jxaħħmu ufficjal anzjan jingħataw piena xierqa (medja tal-UE ta' 31 %).

Saret reviżjoni reċenti tal-leġiżlazzjoni kriminali u huma previsti xi emendi ulterjuri. F'dawn l-aħħar snin, il-Greċja wettqet għadd ta' passi biex tirrevedi l-qafas leġislativ tagħha kontra l-korruzzjoni, tikkriminalizza reati ta' korruzzjoni u tinkludi sanzjonijiet li huma proporzjonati u dissuażivi. L-emendi li saru f'Ġunju 2019, li baxxew ir-reat ta' tixhim attiv għal imġiba hażina, u baxxew is-sanzjoni relatata, tħassru f'Novembru 2019. Din ir-revoka kienet reazzjoni għat-tħassib espress mill-Grupp ta' Stati Kontra l-Korruzzjoni (GRECO) u l-Organizzazzjoni għall-Kooperazzjoni Ekonomika (Organisation for Economic Co-operation, OECD), li harget ukoll sensiela ta' rakkomandazzjonijiet f'dan ir-rigward²⁹. Madankollu,

minuri jiġu terminati minn miżuri leġislativi *ad hoc*, li jwasslu għal impunità *de facto* għal firxa wiesgħa ta' offiċi (ara pereż. l-Artikolu 63 tal-liġi 4687/2020, għal eżempju reċenti ta' din il-prattika).

²⁴ Il-Figuri 12, 8, 15, it-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE 2020.

²⁵ Il-Figuri 9, 15, tat-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE 2020.

²⁶ Transparency International Greece: <https://www.transparency.org/en/countries/greece>.

²⁷ Ewrobarometru Flash 502 (2020), il-Korruzzjoni.

²⁸ Ewrobarometru Flash 482 (2019), L-attitudnijiet ta' negozji lejn il-korruzzjoni fl-UE.

²⁹ GRECO *Ad hoc* Report on Greece (Rule 34); Il-Kummissjoni Ewropea, Country Report for Greece 2020, (SWD(2020) 507 final).

minhabba l-prinċipju³⁰ ta' *lex mitior* applikabbli fil-liġi kriminali Griega, għadd ta' kawżi li għadhom għaddejjin se jiġu affettwati minhabba statut imqassar ta' limitazzjoni jew sanzjonijiet aktar laxki³¹.

Issahhet il-kooperazzjoni u l-koordinazzjoni bejn l-awtoritajiet ta' awditjar u l-korpi ta' spezzjoni differenti. L-Awtorità Nazzjonali tat-Trasparenza (National Transparency Authority, NTA), stabbilita f'Awwissu 2019³², għaqdet flimkien sitt korpi tal-awditjar li qabel kienu separati, bil-għan li tindirizza l-frammentazzjoni istituzzjonali u n-nuqqas ta' koordinazzjoni. NTA għandha sitt uffiċċji reġjonali u huwa responsabbli għall-ippjanar, il-koordinazzjoni, is-superviżjoni u l-evalwazzjoni ġenerali tal-effettività tal-mekkaniżmi kollha ta' kontroll. Il-prevenzjoni, l-identifikazzjoni u l-indirizzar tal-frodi u l-korruzzjoni fis-settur pubbliku jaqgħu wkoll taħt ir-responsabbiltajiet tal-NTA, kif ukoll is-sensibilizzazzjoni. L-awtorità hija responsabbli għall-koordinazzjoni ġenerali tal-Pjan ta' Azzjoni Nazzjonali Kontra l-Korruzzjoni (National Anti-Corruption Action Plan, NACAP), li kien il-qafas għall-ippjanar u l-monitoraġġ tal-isforzi għall-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-korruzzjoni sa mill-2013³³. L-NTA tikkopera ma' korpi amministrattivi oħra u mas-servizzi tal-prosekuzzjoni, billi għandha s-setgħat li timponi sanzjonijiet amministrattivi, filwaqt li l-ispetturi tal-awdituri tagħha jistgħu jwettqu eżami preliminari jew investigazzjoni wara ordni ta' prosekutur pubbliku. L-indipendenza operattiva u l-awtonomija amministrattiva u finanzjarja tal-Awtorità huma minquxa fil-liġi, u l-attività tagħha hija soġġetta għal skrutinju parlamentari.

Żewġ unitajiet speċjalizzati kontra l-korruzzjoni huma responsabbli biex jindirizzaw il-korruzzjoni mwettqa minn politiċi u minn uffiċjali ta' livell għoli. Is-servizz tal-prosekuzzjoni inkarigat mir-reati ekonomiċi u s-servizz tal-prosekuzzjoni inkarigat minn każijiet ta' korruzzjoni huma appoġġati minn aġenziji investigattivi speċjali, bħad-Direttorat Ġenerali għall-Unità tal-Kriminalità Finanzjarja u Ekonomika (SDOE) u l-Pulizija Finanzjarja. Wara rakkomandazzjonijiet speċifiċi mill-OECD, il-Greċja qed tagħmel sforzi biex tghammar lill-awtoritajiet ta' investigazzjoni u prosekuzzjoni b'rizorsi umani u tekniċi adegwati³⁴.

Ittiehdu passi importanti biex jiġu indirizzati l-ostakli għall-prosekuzzjoni ta' korruzzjoni ta' livell għoli permezz ta' emendi kostituzzjonali. Id-dispożizzjonijiet kostituzzjonali dwar is-sistema ta' immunità għall-Membri tal-Parlament u li jservu jew eks-Ministri ġew modifikati fl-2019. Bir-reġim legali preċedenti, il-possibbiltà ta' prosekuzzjoni ta' membri tal-gvern u ta' dawk li kienu membri tal-gvern kienet ristretta b'mod sever minn proċedura kumplessa u ristretta ta' żmien għall-approvazzjoni parlamentari f'diversi passi tal-proċedura kriminali. L-istatut speċjali tal-limitazzjonijiet ġie abolit ukoll, u b'hekk tnehhew ostakli legali importanti għall-prosekuzzjoni ta' korruzzjoni ta' livell għoli, b'mod partikolari fir-rigward tat-tnehhija tal-limitu ta' żmien biex il-Parlament jadotta mozzjoni għal

³⁰ Il-prinċipju ta' *lex mitior* huwa l-prinċipju tal-applikazzjoni tal-liġi l-inqas severa u jikkostitwixxi prinċipju ġenerali tal-liġijiet kriminali nazzjonali kif ukoll prinċipju ġenerali tad-dritt tal-Unjoni.

³¹ Għal aktar dettalji, ara l-Kummissjoni Ewropea, Country Report for Greece 2020, (SWD(2020) 507 final) pp. 64, 65.

³² Il-Liġi 4622/2019.

³³ L-Awtorità Nazzjonali tat-Trasparenza (2018): Pjan ta' azzjoni kontra l-korruzzjoni 2018-2021. Il-Greċja adottat l-ewwel NACAP tagħha f'Marzu 2013, li ġie aġġornat ulterjorment f'Awwissu 2015.

³⁴ OECD (2018): Phase 3bis follow-up: additional written report by Greece.

prosekuzzjoni kontra jew eks Ministri³⁵. Id-dispożizzjonijiet rilevanti dahl fuq fis-sehh fit-28 ta' Novembru 2019 u mhux se japplikaw b'mod retroattiv għal kazijiet diġà pendenti.

Bhalissa qed jiġu implimentati diversi riformi importanti fil-ġlieda kontra l-korruzzjoni fil-passat. Wara serje ta' riformi leġislattivi, teżisti liġi moderna dwar il-finanzjament tal-partiti³⁶. Madankollu, jidher li l-implimentazzjoni sħiħa tiegħu hija kwistjoni ta' tħassib, billi l-mekkaniżmi ta' kontroll għadhom mhumiex kompletament effettivi u l-ebda sanzjoni ma giet imposta sa issa mill-kumitat tal-awditjar kompetenti tal-Parlament fuq kwalunkwe partit politiku³⁷.

Il-Greċja wettqet diversi riformi biex ittejjeb u ssahhah il-qafas legali tas-sistema tad-dikjarazzjonijiet tal-assi. Mill-2016, id-dikjarazzjonijiet tal-assi għall-kategoriji kollha koperti huma ppreżentati online³⁸ u s-sistema issa hija kompletament operattiva. Madankollu, il-Liġi rilevanti dwar il-Preżentazzjoni tad-Dikjarazzjonijiet ta' Assi u Interessi Finanzjarji minn Indivdwi Responsabbli giet emendata għal darb'ohra fl-2018, li tistipula li l-persuni kollha koperti jkollhom jirreġistraw id-dikjarazzjonijiet tal-assi tagħhom għas-snin 2015, 2016 u 2017³⁹. Hemm erba' awtoritajiet ewlenin inkarigati li jirċievu u jivverifikaw id-dikjarazzjonijiet tal-assi: i) il-Kumitat tal-Parlament għall-Investigazzjoni tad-Dikjarazzjonijiet tal-Assi (Committee of Parliament for the Investigation of Declarations of Assets, CIDA), li-Hekk imsejjaħ Kumitat 3-A, li jikkonsisti minn 11-il membru u huwa responsabbli għas-sorveljanza u s-sanzjonijiet fuq l-entitajiet politiċi (bħal partiti u persuni), u dwar id-dikjarazzjonijiet tal-assi. Huwa appoġġat minn Servizz Speċjali, magħmul minn 20 membru tal-persunal u mmexxi minn speċjalista sekondat mis-Segretarjat Speċjali tal-Korp Investigattiv Finanzjarju; ii) l-Unità tal-Investigazzjoni tas-Sors tal-Fondi tal-UIF (l-Awtorità Kontra l-Hasil tal-Flus), li hija responsabbli għall-awditjar tad-dikjarazzjonijiet tal-assi ta' diversi kategoriji ta' uffiċjali pubbliċi, kif ukoll għall-indivdwi li jwettqu dmirijiet manigerjali f'entitajiet legali privati speċifiċi; iii) l-Unità tal-Affarjiet Interni tal-Pulizija, li hija responsabbli għall-verifika tad-dikjarazzjoni tal-assi tal-uffiċjali tal-pulizija, u (iv) il-Kap tal-Awtorità Nazzjonali tat-Trasparenza li huwa responsabbli biex jirċievi u jivverifika id-dikjarazzjonijiet tal-assi tal-awtoritajiet amministrattivi tal-kontroll (spetturi, awdituri, investigaturi). L-erba' awtoritajiet huma indipendenti minn xulxin u ma jeżisti l-ebda mekkaniżmu formali ta' kooperazzjoni biex jikkoordina l-attivitajiet tagħhom. Barra minn hekk, korpi ta' sorveljanza oħra jistgħu jivverifikaw dikjarazzjoni tal-assi fuq bażi *ad hoc*, f'każ li jkun rċevew ilment⁴⁰.

Riforma riċenti tintroduċi dispożizzjonijiet ġodda dwar il-kunflitti ta' interess. Dawn ikopru l-membri tal-Gvern, is-segretarji ġenerali u speċjali, kif ukoll il-koordinaturi tal-amministrazzjonijiet decentralizzati, il-presidenti jew il-kapijiet ta' awtoritajiet indipendenti u presidenti, viċi presidenti, gvernaturi, deputati gvernaturi u CEOs ta' entitajiet legali pubbliċi

³⁵ Il-Kummissjoni Ewropea, Country Report for Greece 2020, (SWD(2020) 507 final).

³⁶ Il-Liġi 3023/2002 kif emendata bil-Liġijiet 4304/2014, 4472/2017, 4475/2017, 4509/2017.

³⁷ Il-Kummissjoni Ewropea, Country Report for Greece 2020, (SWD(2020) 507 final).

³⁸ Ir-regoli ta' dikjarazzjoni tal-assi huma pprovduti f'L. 3213/2003 kif inhu wara d-dhul fis-sehh ta' L. 4571/2018.

³⁹ Il-Gazzetta tal-Gvern 186/A/ 30.10.2018. Il-Liġi 4571/2018 talbet li l-kategoriji kollha ta' debitori ppreżentaw id-dikjarazzjonijiet tal-assi tagħhom għall-2015, l-2016 u l-2017.

⁴⁰ Barra minn hekk, il-Qorti tal-Awditjar tiddeċiedi dwar kawżi li jirriżultaw mill-verifika tat-tkabbir mhux ġustifikat tal-assi tal-persuni responsabbli għad-dikjarazzjoni tal-assi (imsemmija fl-Artikolu 1 tal-Liġi 3213/2003), li jiġu ppreżentati fil-forma ta' kawża legali mill-Uffiċċju tal-Prosekutur Ġenerali fil-Qorti tal-Awditjar, wara awditu mill-korpi amministrattivi kompetenti. L-għan tal-awditu huwa li jiġi lokalizzat it-tkabbir tal-assi meqjus bħala prodott ta' korruzzjoni u jiġi ddikjarat lura (l-Artikolu 3B. il-paragrafu 4 u 12 tal-Liġi 3213/2003, l-Artikolu 118 tal-Liġi 4700/2020) għad-detriment ta' daww responsabbli.

u privati⁴¹, hliet daww minquxa fil-Kostituzzjoni, li jwieġbu biss lill-Parlament u mhux lill-Gvern. Il-kodiċi tal-Impjegati taċ-Ċivil jiddeskrivi diversi restrizzjonijiet u inkompatibilitajiet għall-impjegati taċ-ċivil. Jeżistu dispożizzjonijiet simili għall-membri tal-parlament fil-Kodiċi ta' Mġiba għall-Membri tal-Parlament⁴². Il-ksur ta' dawn id-dispożizzjonijiet jista' jwassal għal ksur dixxiplinari⁴³.

Il-lobbying fil-Greċja għadu fil-biċċa l-kbira tiegħu mhux regolat u l-qafas ta' protezzjoni tal-informaturi mhux komplut. Bhalissa ma hemm l-ebda obbligu speċifiku għar-registrazzjoni tal-lobbyists jew ir-rappurtar ta' kuntatti bejn uffiċjali pubbliċi u lobbyists. Madankollu, bhalissa qed jithejja abbozz ta' liġi. Ma hemm l-ebda qafas legali ġenerali għall-protezzjoni tal-informaturi. Jeżistu xi dispożizzjonijiet fil-qafas ta' "xhieda ta' interess pubbliku"⁴⁴, li jintroduċu protezzjoni limitata kontra l-prosekuzzjoni kriminali għal persuni li jiżvelaw ċerti reati, inkluża l-korruzzjoni. Ittiehdu xi passi biex jiġu introdotti linji gwida għall-protezzjoni tal-informaturi fis-settur privat⁴⁵, u inizjattiva leġislattiva għall-istabbiliment ta' mekkaniżmu effettiv għall-protezzjoni tal-informaturi hija parti mill-Pjan Nazzjonali ta' Azzjoni Kontra l-Korruzzjoni 2018-2021, iżda għad irid jiġi żviluppat qafas ġenerali.

Fir-rigward tar-"revolving doors", il-qafas legali ġie emendat fl-2019. Preċedentement il-leġislazzjoni kienet tipprovdi li l-uffiċjali anzjani pubbliċi jridu jastjenu minn kull attività professjonali privata simili għad-dmirijiet preċedenti tagħhom għal perjodu ta' sentejn. Il-ksur tad-dispożizzjonijiet ġie kkastigat b'diversi sanzjonijiet bħal multi, il-projbizzjoni li jinhatru bħala uffiċjali tal-amministrazzjoni pubblika għal perjodu ta' 10 snin u t-tneħħija mir-Registru Nazzjonali rilevanti⁴⁶. Madankollu, dawn id-dispożizzjonijiet tneħħew permezz ta' emendi godda, li introduċew perjodu mnaqqas ta' prekluzjoni minn sentejn għal sena u tneħħew id-dispożizzjonijiet tas-sanzjonar⁴⁷. Kumitat tal-Etika indipendenti stabbilit fl-Awtorità Nazzjonali għat-Trasparenza huwa responsabbli għall-ġoti ta' dan il-permess (jew biex jippermetti din l-attività taħt kundizzjonijiet speċifiċi) u biex jipproponi sanzjonijiet fil-qafas tal-liġi, li għandhom jiġu imposti mill-Kap tal-Awtorità Nazzjonali għat-Trasparenza.

III. PLURALIŻMU TAL-MEDIA

Il-qafas legali Grieg dwar il-pluraliżmu tal-media huwa bbażat kemm fuq sett ta' salvagwardji kostituzzjonali kif ukoll fuq miżuri leġislattivi. B'mod partikolari, il-libertà ta' espressjoni hija rikonoxxuta mill-Kostituzzjoni. Strutturi biex jiżguraw il-pluraliżmu tal-media u d-drittijiet tal-istampa huma fis-seħh. Il-media Griega ġiet affettwata mill-kriżi ekonomika, li rriżultat f'żieda fil-vulnerabbiltà finanzjarja ta' kumpaniji tal-media u ġurnalisti⁴⁸.

⁴¹ L-Art.ikolu 71 il-liġi 4622/2019.

⁴² L-Artikolu 3 tal-Kodiċi ta' Kondotta għall-Parlamentari.

⁴³ Komunikazzjoni Tematika dwar id-Drogi u l-Kriminalità (2018) tal-Uffiċċju dwar id-Drogi u l-Kriminalità Informazzjoni Tematika ta' Informazzjoni Rilevanti mibgħuta mill-Greċja — Sistemi ta' dikjarazzjoni tal-assi u l-interessi.

⁴⁴ Il-Liġi 4254/2014.

⁴⁵ Il-Linji Gwida tal-OECD (2018) dwar il-Protezzjoni tal-Informaturi għall-Kumpaniji fil-Greċja. Dawn il-linji gwida ġew żviluppati bl-appoġġ tal-UE.

⁴⁶ L-Artikolu 23 tal-Liġi 4440/2016.

⁴⁷ Il-Liġi 4622/2019 (l-Artikolu 119) dwar "L-Istat Eżekuttiv: organizzazzjoni, operazzjoni u trasparenza tal-Gvern, il-korpi governattivi u l-amministrazzjoni pubblika ċentrali" li daħlu fis-seħh f'Awwissu 2019.

⁴⁸ Fl-2020, il-Greċja kienet fil-ħamsa u sittin pożizzjoni madwar id-dinja fl-Indiċi tal-Libertà tal-Istampa ta' Reporters Without Borders.

L-indipendenza tar-regolatur ghas-servizzi tal-media awdjoviżivahija żgurata, iżda nieqsa mir-rizorsi. Il-Kunsill Nazzjonali għar-Radju u t-Televiżjoni (National Council for Radio and Television, NCRTV) jissorvelja u jirregola s-swieq tar-radju u t-televiżjoni. L-indipendenza tiegħu hija minquxa fil-Kostituzzjoni⁴⁹ u l-qafas legali tagħha stabbilit fil-Liġi dwar il-Media⁵⁰. NCRTV huwa korp ta' disa' membri, li jikkonsisti minn President, Vici President u seba' membri, li jinhatru mill-Plenarja tal-Presidenti, korp speċjali tal-Parlament inkarigat mill-hatriet lill-awtoritajiet indipendenti li fihom huma rrappreżentati l-partiti politiċi kollha⁵¹. L-indipendenza u l-effikaċja tiegħu ġew ivvalutati li huma f'riskju baxx permezz tal-Għodda għall-Monitoraġġ tal-Pluraliżmu tal-Media tal-2020 (Media Pluralism Monitor, "MPM 2020"). Madankollu, l-MPM 2020 jindika wkoll li ma hemm l-ebda salvagwardji speċifiċi biex jiġi evitat it-tehid ta' deċiżjonijiet arbitrarij f'isem l-Istat fir-rigward tar-rizorsi baġitarji tal-awtorità. Hija ssostni wkoll li, filwaqt li jeżistu regoli ta' inkompatibbiltà, il-proċeduri ta' hatra mhumiex trasparenti biżżejjed, u l-kwalifiki meħtieġa huma ddeterminati b'mod ġenerali, li ma jipprekludix l-għażla tal-membri abbażi ta' kunsiderazzjonijiet politiċi⁵². Matul iż-żjara fil-pajjiż kien hemm li NCRTV ma għandhiex rizorsi finanzjarji u ta' persunal adegwati biex twettaq il-kompiti kollha tagħha, b'mod partikolari fir-rigward tal-monitoraġġ ta' servizzi tal-media awdjoviżiva li joriġinaw mir-regjuni u l-gżejjer li jinsabu l-aktar 'il bogħod minn Atena u li ma jistgħux jitqiesu mill-belt kapitali. L-awtoritajiet bdew il-proċess tat-traspożizzjoni tad-Direttiva riveduta dwar is-Servizzi tal-Media Awdjoviżiva (Audio-visual Media Services Directive, AVMSD)⁵³. Din id-Direttiva ssahha l-indipendenza tar-regolaturi tal-media awdjoviżiva billi tiżgura li huma legalment distinti mill-gvern tagħhom kif ukoll funzjonalment indipendenti mill-gvern u minn kwalunkwe korp pubbliku jew privat ieħor.

It-trasparenza tas-sjieda tal-media hija żgurata biss parzjalment, b'mod partikolari ghas-servizzi tal-media awdjoviżiva. Filwaqt li l-media awdjoviżiva għandha l-mandat li tirrapporta dwar l-istrutturi tas-sjieda tagħhom lill-NCRTV⁵⁴, il-media stampata mhumiex meħtieġa jindikaw lis-sid tagħhom fuq il-kopji tagħhom. Madankollu, ta' min jinnota li sabiex jirreġistraw mar-Reġistru tal-Istampa Reġjonali u Lokali, l-operaturi tal-media jridu jipprovdu lill-awtoritajiet domestiċi b'informazzjoni dwar is-sjieda⁵⁵. L-iżvelar lill-pubbliku tas-sjieda tal-media tal-aħbarijiet isehh biss parzjalment, speċjalment fir-rigward tas-sidien benefiċjarji aħharin⁵⁶. L-MPM 2020 vvaluta t-trasparenza tas-sjieda tal-media bħala li tinsab f'riskju medju, u indika li *"l-leġiżlazzjoni domestika mhijiex karatterizzata minn dispożizzjonijiet ċari dwar l-iżvelar tas-sjieda tal-media tal-aħbarijiet"*. Fir-rigward tat-trasparenza tas-sjieda tal-media online, l-Awtoritajiet Griegi jirrapportaw li s-Segretarjat Ġenerali għall-Media u l-Komunikazzjoni nieda reġistru tal-media online, li jismu "e-

⁴⁹ L-Artikolu 15(2) tal-Kostituzzjoni.

⁵⁰ Il-Liġi 4339/2015 kif ukoll il-Liġijiet 1866/1989, 2328/1995, 2644/1998, 2863/2000 eċċ., kif emendati.

⁵¹ Kontribut mill-Greċja għar-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt.

⁵² L-Għodda għall-Monitoraġġ tal-Pluraliżmu tal-Media tal-2020

⁵³ Id-Direttiva (UE) 2018/1808 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta' Novembru 2018 li temenda d-Direttiva 2010/13/UE.

⁵⁴ L-AVMSD riveduta thegġeg lill-Istati Membri jadottaw miżuri leġiżlattivi li jipprovdu li l-fornituri ta' servizzi tal-media taht il-ġurisdizzjoni tagħhom jagħmlu aċċessibbli informazzjoni dwar l-istruttura tas-sjieda tagħhom, inklużi s-sidien benefiċjarji.

⁵⁵ L-Artikoli 20 u 22 tal-Liġi 4557/2018 dwar id-dispożizzjonijiet għal Reġistru Ċentrali tas-Sjieda Benefiċjarja.

⁵⁶ L-Għodda għall-Monitoraġġ tal-Pluraliżmu tal-Media tal-2020. Skont l-awtoritajiet Griegi, Deċiżjoni Ministerjali għida (667/2020) issa tobbliga lill-entitajiet kollha li jwettqu negozju fil-Greċja biex iżommu Reġistru tas-Sjieda Benefiċjarja Speċjali li jiżvela s-sidien benefiċjarji aħharin tagħhom u l-katina tal-benefiċjarji kollha. Dan japplika wkoll għall-kumpaniji tal-media.

media”⁵⁷. Dan ir-registru huwa indirizzat lis-sidien kollha tal-media bi preżenza online (sit web), u dan ihegghiġhom jirregistraw l-attivitajiet online tagħhom.

Il-kriterji għad-distribuzzjoni ta’ sussidji statali indiretti huma rrappurtati bħala ġusti. L-MPM 2020 jirrapporta li l-kriterji għas-sussidji statali indiretti, bħas-sussidji għad-distribuzzjoni postali, it-taxxa mnaqqsa fuq il-valur miżjud u r-rati għal servizzi ta’ komunikazzjoni, huma ġusti. Madankollu, il-partijiet ikkonċernati rrappurtaw tħassib dwar in-nuqqas ta’ appoġġ finanzjarju mill-Gvern għall-ġurnalisti u n-nuqqas ta’ trasparenza tal-allokkazzjoni ta’ reklamar statali relatat mat-tigdid⁵⁸. L-awtoritajiet Griegi jindikaw li s-Segretarjat Ġenerali għall-Komunikazzjoni u l-Media jissorvelja l-implimentazzjoni tal-programmi ta’ komunikazzjoni u l-azzjonijiet tas-servizzi u l-organizzazzjonijiet pubbliċi. Kull servizz jew organizzazzjoni li tmexxi programm ta’ komunikazzjoni b’baġit ta’ aktar minn EUR 30 000 hija obbligata li tissottometti applikazzjoni biex tigi approvata mis-Segretarjat Ġenerali. Madankollu, skont il-MPM 2020, it-trasparenza tal-politika hija problematika, billi l-ammonti riċevuti minn mezzi tal-media tal-istampa eliġibbli mhumiex żvelati pubblikament.

Il-libertà ta’ espressjoni hija rikonoxxuta mill-Kostituzzjoni. Modifiki riċenti fil-Kodiċi Kriminali nehhew ir-reat kriminali tal-blasfemija. Il-priġunerija hija fost is-sanzjonijiet possibbli għal malafama. Id-dritt għall-informazzjoni huwa minqux fil-Kostituzzjoni. Hija tipprovdi wkoll għal dritt ta’ aċċess għal dokumenti miżmuma minn korpi pubbliċi. Ir-restrizzjonijiet huma definiti skont standards internazzjonali u hemm mekkaniżmi ta’ appell fis-sehħ. Il-qafas regolatorju għall-protezzjoni tal-informaturi, li ta’ spiss huma sorsi importanti għall-ġurnalisti, għadu mhux komplut. Skont l-MPM 2020, it-tħassib ewlieni jinkludi mekkaniżmi insuffiċjenti biex jiġi żgurat ir-rispett għall-istandards professjonali fil-prattika tal-ġurnaliżmu. Il-partijiet ikkonċernati rrappurtaw li korpi etiċi fil-unions tal-ġurnalisti mhumiex attivi hafna u ma jistgħux jimmonitorjaw b’mod effettiv il-ġurnaliżmu etiku jew kwistjonijiet oħra, iżda fl-istess hin, indikaw li hemm xenarju tal-media online relattivament san fil-Greċja, b’mod partikolari fil-livell lokali⁵⁹.

Il-ġurnalisti jhabbtu wiċċhom ma’ sfidi f’dak li għandu x’jaqsam mal-kundizzjonijiet u s-sikurezza tax-xogħol tagħhom. Il-kundizzjonijiet tax-xogħol jibqgħu problematiċi u l-ġurnalisti ma jkunux hielsa minn attakki u theddidiet għall-integrità fiżika tagħhom. Fil-passat reċenti ġew irrappurtati diversi attakki fuq ġurnalisti⁶⁰. Iċ-Ċentru Ewropew għal-Libertà tal-Istampa u tal-Media (European Centre for Press and Media Freedom, ECPMF) jindika li, bi ftit eċċezzjonijiet, it-theddida ewlenija għas-sikurezza tal-ġurnalisti fil-Greċja ġejja minn estremisti tal-lemin estrem⁶¹. Fl-2019 u fl-2020, il-Pjattaforma tal-Kunsill tal-Ewropa biex tippromwovi l-protezzjoni tal-ġurnaliżmu u s-sikurezza tal-ġurnalisti⁶² u l-Mapping Media Freedom⁶³ rrappurtat disa’ twissijiet marbuta ma’ kampanji ta’ malafama

⁵⁷ Ir-registru tal-media elettronika jinsab hawnhekk: <https://emedia.media.gov.gr/>.

⁵⁸ Informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara fil-Greċja.

⁵⁹ L-Għodda għall-Monitoraġġ tal-Pluraliżmu tal-Media tal-2020.

⁶⁰ F’Diċembru 2018, attakk bil-bombi fuq l-istazzjon televiżiv SKAI f’Ateni kkawża hsara estensiva. F’Mejju 2019, il-karozza ta’ ġurnalista Griega ta’ CNN inqerdet f’attakk bi hruq volontarju. Iċ-Ċentru Ewropew għal-Libertà tal-Istampa u tal-Media (European Centre for Press and Media Freedom, ECPMF) jirrapporta li, anke fl-2019, l-anarkisti attakkaw il-kwartieri ġenerali tal-gazzetta f’Ateni kull ġimgħa u t-tagħmir tal-uffiċċju, il-kompjuters u l-ghamara ta’ Ateni.

⁶¹ Iċ-Ċentru Ewropew għal-Libertà tal-Istampa u tal-Media (2019), il-Greċja: Demokrazija ġdida — libertà ġdida għall-istampa?

⁶² Il-Kunsill tal-Ewropa, il-Pjattaforma għall-promozzjoni tal-protezzjoni tal-ġurnaliżmu u s-sikurezza tal-ġurnalisti.

⁶³ ECPMF, Mapping Media Freedom.

kontra ġurnalisti, attakki mmirati lejn ġurnalisti li jkopru kwistjonijiet ta' migrazzjoni u refuġjati u l-finanzjament mill-istat COVID-19 lill-media. It-trade unions tal-ġurnalisti fil-Greċja jipprovdu assistenza legali, appoġġ finanzjarju limitat, u taħriġ għall-ġurnalisti.

IV. KWISTJONIJET ISTITUZZJONALI OHRA RELATATI MAS-SISTEMA TA' KONTROKONTROLI

Il-Greċja hija demokrazija parlamentari b'Parlament unikamerali. Is-separazzjoni tas-setgħat hija minquxa fil-Kostituzzjoni⁶⁴. Is-setgħa leġislattiva hija f'idejn il-Parlament u l-President⁶⁵ u d-dritt li tiġi introdotta leġislazzjoni jappartjeni lill-Parlament u lill-Gvern.

Il-proċess leġislattiv għaddej minn sforzi ta' riforma biex tiġi standardizzata u ssimplifikata l-fażi preparatorja u biex titjieb il-kwalità tagħha. Ir-realtà leġislattiva Griega sa ftit taż-żmien kienet ikkaratterizzata minn nuqqas ta' koerenza u grad għoli ta' frammentazzjoni. Dan sar magħruf bit-termini ta' "*polinomja* " jew saħansitra "*kakonomia* ", u ġie aggravat aktar bin-nuqqas ta' kodifikazzjoni awtorevoli u komprensiva tal-leġislazzjoni⁶⁶. Biex jiġu indirizzati dawn l-isfidi, inizjattiva leġislattiva tal-2019⁶⁷ iddefinixxiet mill-ġdid u elaborat il-qafas normattiv għal prattiki tajbin ta' leġislazzjoni u kodifikazzjoni. Dan irriżulta fl-iżvilupp reċenti u fl-adozzjoni ta' metodi standardizzati, stabbiliti f'manwali rispettivi li kienu distribwiti fl-amministrazzjoni kollha u li jinsabu online⁶⁸.

Riforma komprensiva tal-proċeduri tat-tfassil tal-liġijiet għandha l-għan li ssahħah il-kwalità tal-leġislazzjoni. Sa ftit żmien ilu, it-tweġġiq ta' valutazzjonijiet tal-impatt u konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati ma kinux prattiki stabbiliti sew biex tiġi ppromulgata l-leġislazzjoni. Il-liġi dwar l-Istat Eżekuttiv tal-2019⁶⁹ timmira għal riforma komprensiva tal-proċeduri tat-tfassil tal-liġijiet, ibbażata fuq principji ta' regolamentazzjoni aħjar u tekniki, b'enfasi fuq it-tishih tar-rwol tal-valutazzjonijiet tal-impatt. Il-liġi holqot ukoll korp indipendenti ta' evalwazzjoni xjentifika bil-parteeipazzjoni kemm ta' avukati kif ukoll ta' ekonomisti, u saħħet l-istruttura istituzzjonali għall-kodifikazzjoni u r-riforma legali. L-implimentazzjoni tal-Liġi ta' l-Istat Eżekuttiv għadha għaddejja. Dan l-aħħar, l-awtoritajiet adottaw manwal leġislattiv dettaljat dwar il-metodoloġija u mudell għal valutazzjoni komprensiva tal-impatt⁷⁰. Il-partijiet interessati, bħall-Istituzzjoni Nazzjonali Griega tad-Drittijiet tal-Bniedem⁷¹ jew l-Ombudsman Grieg⁷² indikaw li ma rċevewx l-abbozz ta' liġijiet minn qabel, u għalhekk ma għandhomx biżżejjed żmien biex jikkumentaw dwar id-dispożizzjonijiet fid-dettall. Barra minn hekk, iż-żmien permess għall-konsultazzjoni pubblika ħafna drabi huwa qasir ħafna. Il-proċess il-ġdid tat-tfassil tal-liġijiet għandu l-għan li jindirizza dawn in-nuqqasijiet. L-awtoritajiet irrapportaw dwar l-isforzi li qed isiru sabiex

⁶⁴ L-Artikolu 26 tal-Kostituzzjoni.

⁶⁵ Ara n-nota ta' qabel.

⁶⁶ Sotiropoulos/Christopoulos, "Polynomia and Kakonomia in Greece", Dianeosis 2017 (*Πολυνομία Και Κακονομία Στην Ελλάδα*); ara wkoll il-Kummissjoni Ewropea, Country Report Greece 2019, SWD(2019) 1007 final, p. 55.

⁶⁷ Il-Liġi 4622/2019 dwar "L-Istat Eżekuttiv", it-Taqsima 3, il-Kapitolu C, "Proċess ta' tfassil tal-liġi u prattiki ta' leġislazzjoni tajba", l-Artikoli 57-64 u l-Kapitolu D, "Kodifikazzjoni u Revizjoni tal-Liġi", l-Artikoli 65-67.

⁶⁸ Manwali dwar il-kodifikazzjoni legali, il-metodoloġija leġislattiva u l-valutazzjonijiet tal-impatt.

⁶⁹ Il-Liġi 4622/2019.

⁷⁰ Dan thejja b'appoġġ tekniku pprovdut mill-Kummissjoni Ewropea, ara r-Rapport ta' Sorveljanza Msahha ta' Mejju 2020 mill-Kummissjoni Ewropea, pp. 27, 103.

⁷¹ Informazzjoni riċevuta fil-kuntest taż-żjara fil-Greċja.

⁷² ENNRHI, L-istat tad-dritt fl-Unjoni Ewropea, p. 115.

jillimitaw ir-rikors għal proċeduri mgħaġġla u ordnanzi ta' emerġenza fil-proċess tat-tfassil tal-liġijiet.

Ir-rispett għad-drittijiet fundamentali u kostituzzjonali huwa żgurat b'diversi modi, inklużi l-awtoritajiet indipendenti. Billi ma hemmx qorti kostituzzjonali formali fil-Greċja, il-Kostituzzjoni Griega tippermetti lil kull imħallef biex jistabbilixxi jekk id-drittijiet kostituzzjonali ta' persuna jkunux inkisru minn liġi bi ksur tal-kostituzzjoni⁷³. Minhabba l-eżistenza ta' tali sistema ta' reviżjoni kostituzzjonali mifruxa, il-qrati kollha għandhom il-kompetenza li jirrevedu l-kostituzzjonalità tal-liġijiet⁷⁴. Madankollu, skont il-Kostituzzjoni tal-1975, inholqot qorti speċjali *ad hoc*, il-Qorti Suprema Speċjali⁷⁵. Il-ġurisdizzjoni limitata tagħha tinkludi s-sħarriġ *ex post* tal-kostituzzjonalità ta' leġiżlazzjoni f'każ ta' nuqqas ta' qbil bejn il-Qrati Supremi. Is-sentenzi tagħha dwar il-kostituzzjonalità ta' dispożizzjonijiet statutorji li jaqgħu taħt l-iskrutinju tagħha huma vinkolanti għall-qrati kollha. L-Ombudsman Grieg, li huwa awtorità amministrattiva indipendenti stabbilita fl-1997, għandu l-kompitu ta' medjazzjoni bejn iċ-ċittadini u s-servizzi pubbliċi, l-awtoritajiet lokali, il-korpi rregolati mill-liġi pubblika u l-utilitajiet, il-protezzjoni tad-drittijiet ċivili, il-ġlieda kontra l-amministrazzjoni hażina u l-iżgurar tal-konformità mal-proċess dovut⁷⁶. Il-Greċja stabbilixxiet ukoll Kummissjoni Nazzjonali għad-Drittijiet tal-Bniedem bħala Istituzzjoni Nazzjonali tad-Drittijiet tal-Bniedem fl-1998, li taġixxi bħala korp konsultattiv tal-Istat dwar kwistjonijiet relatati mal-protezzjoni u l-promozzjoni tad-drittijiet tal-bniedem. Huwa reġa' ġie akkreditat bi status A skont il-Prinċipji Ġenerali tan-NU⁷⁷ f'Marzu 2017.

L-aċċess għall-informazzjoni, inkluż għal deċiżjonijiet amministrattivi, huwa żgurat u t-trasparenza hija salvagwardjata permezz ta' politika dwar l-aċċess għall-informazzjoni tal-gvern. Mill-2010 'l hawn, il-Greċja qed tħaddem pjattaforma elettronika ("*Di@vgeia*") li għaliha l-awtoritajiet pubbliċi kollha għandhom itellgħu kull att amministrattiv, inklużi, fost l-oħrajn, deċiżjonijiet ta' haġra, għotjiet ta' għotjiet, trasferimenti ta' persunal u deċiżjonijiet dwar sussidji statali liċ-ċittadini⁷⁸. Il-leġiżlazzjoni rilevanti tistipula wkoll li l-ebda att ma jitqies validu, sakemm ma jkunx imtella' l-ewwel fuq u fuq il-pjattaforma elettronika li għaliha kull persuna interessata għandha aċċess dirett⁷⁹.

Il-libertà ta' assoċjazzjoni hija minquxa fil-Kostituzzjoni, għalkemm ma hemm l-ebda qafas ta' abilitazzjoni speċifiku għas-soċjetà ċivili. L-awtoritajiet Griegi rrapportaw li l-qafas legali attwali ma jipprovdi għal dispożizzjonijiet speċifiċi dwar l-istabbiliment u l-operat tal-NGOs⁸⁰. Fl-2018, madankollu, "*Registru tal-Membri ta' NGOs Griegi u barranin* "

⁷³ L-Artikolu 87(2) tal-Kostituzzjoni, li jstipula li l-imħallfin mhumiex obbligati jikkonformaw mad-dispożizzjonijiet adottati bi ksur tal-Kostituzzjoni. L-Artikolu 93(4) tal-Kostituzzjoni jstipula li l-qrati huma marbuta li ma japplikawx statut li l-kontenut tiegħu jmur kontra l-Kostituzzjoni.

⁷⁴ Ara pereżempju Contiades, Papacharalambous u Papastilianos, *The Constitution of Greece: EU Membership Perspectives*, in: *National Constitutions in European and Global Governance: Democracy, Rights, the Rule of Law*, 2019, pp. 642 – 643.

⁷⁵ L-Artikolu 100 tal-Kostituzzjoni.

⁷⁶ L-Ombudsman Grieg huwa wkoll il-korp nazzjonali għall-ugwaljanza b'mandat biex jiġġielew id-diskriminazzjoni u jippromwovi l-prinċipju tat-trattament ugwali irrispettivament mis-sess, ir-razza jew l-orijini etnika, ir-reliġjon jew it-twelmin, id-dizabbiltà jew il-mard kroniku, l-età, l-orjentazzjoni sesswali u l-identità tal-ġeneru.

⁷⁷ Prinċipji dwar l-Istatus tal-Istituzzjonijiet Nazzjonali (Il-Prinċipji ta' Pariġi), adottati mir-Riżoluzzjoni tal-Assemblea Ġenerali tan-NU 48/134 fl-20 ta' Diċembru 1993

⁷⁸ Il-pjattaforma elettronika tinsab hawn: <https://diavgeia.gov.gr/en>.

⁷⁹ Il-Liġi 4210/2013.

⁸⁰ Kontribut mill-Greċja għar-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, punt 45.

gie stabbilit permezz ta' Deċiżjoni Ministerjali Kongunta⁸¹, li sussegwentement giet irregolata ulterjorment fl-2020⁸². Din il-liġi tal-aħħar introduċiet u gradwalment estendiet ir-regoli dwar ir-registrazzjoni u ċ-ċertifikazzjoni tal-NGOs Griegi u barranin attivi fil-qasam tal-ażil, il-migrazzjoni u l-inklużjoni soċjali, tipprevedi t-termini u l-kundizzjonijiet għar-registrazzjoni tal-organizzazzjonijiet u tagħti setgħa lill-Ministeru għall-Migrazzjoni u l-Ażil biex jistabbilixxi rekwiżiti addizzjonali għar-registrazzjoni tal-NGOs. Dan huwa soġġett għal kritika minn għadd ta' partijiet ikkonċernati, billi jqisu li r-regolamenti dwar l-operat tal-NGOs jinkludu rekwiżiti stretti wisq u sproporzjonati għar-registrazzjoni u ċ-ċertifikazzjoni⁸³. Barra minn hekk, giet irrappurtata żieda fl-attakki fuq l-NGOs li jaħdmu mar-refuġjati u l-migranti fil-Greċja⁸⁴, u gie espress thassib li l-“ispazju ċiviku” għas-soċjetà ċivili biex topera fil-Greċja naqas mill-2019⁸⁵.

⁸¹ Id-Deċiżjoni Ministerjali Kongunta 7586/18.

⁸² Il-liġi 4662/2020, emendata ulterjorment bil-Liġi 4686/2020.

⁸³ Appoġġ għar-Refuġjati fl-Eġew, Regoli Godda dwar l-Appoġġ lis-Soċjetà Ċivili favur ir-Refuġjati u l-Migranti fil-Greċja, 2020, pp. 1 – 3. Kunsill Espert dwar il-Liġi tal-NGOs, Konferenza tal-INGOs tal-Kunsill tal-Ewropa, CONF/EXP(2020)4, p. 23.

⁸⁴ Kontribuzzjoni mill-Front Line Defenders għar-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt pp. 2-3.

⁸⁵ Kontribut minn Greenpeace għar-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt, p. 2; ara wkoll il-klassifikazzjoni minn CIVICUS Monitor — Tracking Civic Space; il-klassifikazzjonijiet huma fuq skala ta' hames kategoriji definiti bħala: miftuħa, ristretta, imxekkla, repressi u magħluqa.

L-Anness I: Lista ta' sorsi f'ordni alfabetiku*

* *Il-lista tal-kontribuzzjonijiet irċevuti fil-kuntest tal-konsultazzjoni għar-rapport dwar l-Istat tad-Dritt 2020 tista' tiġi aċċessata fuq (is-sit web tal-COM).*

Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2020), 2020 Media pluralism monitor. <https://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2020>.

Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2020), 2020 Media pluralism monitor. https://cmpf.eui.eu/wp-content/uploads/2019/01/decriminalisation-of-defamation_Infographic.pdf.

Ċentru Ewropew għal-Libertà tal-Istampa u tal-Media, Mapping Media Freedom: Il-Greċja. <https://www.mappingmediafreedom.org/country-profiles/greece/>.

Ċentru Ewropew għal-Libertà tal-Istampa u tal-Media (2019), il-Greċja: Demokrazija ġdida — libertà ġdida għall-istampa? <https://www.ecpmf.eu/greece-new-democracy-new-press-freedom/>.

CIVICUS Monitor – Tracking Civic Space. <https://monitor.civicus.org/country/greece/>.

Contiades, Papacharabalamus u Papastilianos (2019), Il-Kostituzzjoni tal-Greċja: Perspettivi tas-Shubija tal-UE.

Dokument Tematiku tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Drogi u l-Kriminalità (2018) Kompilazzjoni Tematika ta' Informazzjoni Rilevanti mibgħuta mill-Greċja - Sistemi ta' divulgazzjoni tal-assi u l-interessi. https://www.unodc.org/documents/corruption/WG-Prevention/Art_8_Financial_disclosure_declaration_of_assets/Greece.pdf.

Front Line Defenders (2020), Kontribuzzjoni mill-Front Line Defenders għar-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt.

GRECO (2018), Fourth evaluation round, on Greece on corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors, Compliance report.

GRECO (2019), *Ad hoc* report on Greece (Rule 34).

Greenpeace (2020), Kontribut minn Greenpeace għar-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt.

Id-Direttorat Ġenerali għall-Komunikazzjoni (2019), Ewrobarometru Standard 91.

Id-Direttorat Ġenerali għall-Komunikazzjoni (2019), Ewrobarometru Flash 482: l-attitudnijiet tan-negozji lejn il-korruzzjoni fl-UE.

Id-Direttorat Ġenerali għall-Komunikazzjoni (2020), Ewrobarometru Speċjali 502: korruzzjoni.

Il-Gvern Grieg (2020), Kontribut mill-Greċja għar-Rapport dwar l-Istat tad-Dritt 2020.

Il-Gvern Grieg, Pjattaforma online Di@vgeia. <https://diavgeia.gov.gr/en>.

Il-Gvern Grieg, Reġistru tal-media online. <https://emedia.media.gov.gr/>.

Il-Kummissjoni Ewropea (2019), Country report Greece, SWD(2019) 1007 final.

Il-Kummissjoni Ewropea (2020), Country report Greece, SWD(2020) 507 final.

Il-Kummissjoni Ewropea (2020), Enhanced surveillance report: institutional paper 127.

Il-Kummissjoni Ewropea (2020), It-Tabella ta' Valutazzjoni tal-Ġustizzja tal-UE.

Il-Kunsill tal-Ewropa: Il-Kumitat tal-Ministri (2016), ir-Rakkomandazzjoni CM/REC(2016)4 tal-Kumitat tal-Ministri lill-Istati Membri dwar il-protezzjoni tal-ġurnaliżmu u s-sikurezza tal-ġurnalisti u atturi oħra tal-media.

Il-Kunsill tal-Ewropa, Pjattaforma biex jippromwovi l-protezzjoni tal-ġurnaliżmu u s-sikurezza tal-ġurnalisti — il-Greċja <https://www.coe.int/en/web/media-freedom/greece>.

Il-Kunsill tal-Ewropa, Konferenza tal-INGOs, Kunsill Espert dwar il-Liġi tal-NGOs, Opinjoni dwar il-kompatibbiltà ma' standards Ewropej ta' emendi reċenti u pjanati għal-leġiżlazzjoni Griega

- dwar ir-registrazzjoni tal-NGOs, 2 ta' Lulju 2020. <https://www.coe.int/en/web/ingo/-/greek-legislation-on-ngo-registration>
- Il-Ministeru tal-Governanza Digitali, Di@vgeia: L-inizjattiva tal-programm ta' trasparenza. <https://diavgeia.gov.gr/en>.
- Il-Ministeru tal-Ġustizzja (2020), Komunikat tal-25 ta' Mejju 2020. <https://www.ministryofjustice.gr/?p=5108>.
- In-Network Ewropew tal-Istituzzjonijiet Nazzjonali tad-Drittijiet tal-Bniedem (2020), Kontribuzzjoni min-Network Ewropew tal-Istituzzjonijiet Nazzjonali tad-Drittijiet tal-Bniedem għall-konsultazzjoni tal-partijiet interessati għar-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt.
- L-Appoġġ għar-Refuġjati fl-Eġew (2020), Regoli ġodda dwar is-soċjetà ċivili li jappoġġaw lir-refuġjati u lill-migranti fil-Greċja. https://rsaegean.org/wp-content/uploads/2020/05/RSA_Comments_NGO_Registry.pdf
- L-Awtorità Nazzjonali ta' Trasparenza (2018) Pjan ta' Azzjoni kontra l-Korruzzjoni 2018–2021. <http://www.gsac.gov.gr/attachments/article/234/National%20Anti-Corruption%20Action%20Plan%202018-2021.pdf>.
- OECD (2018), Assessment and Review of Asset Recovery Arrangements in Greece
- OECD (2018): Phase 3bis follow-up: additional written report by Greece. [https://one.oecd.org/document/DAF/WGB\(2018\)43/en/pdf](https://one.oecd.org/document/DAF/WGB(2018)43/en/pdf).
- OECD (2018) Guidelines on Whistle-blower Protection for Companies in Greece. <https://www.oecd.org/corruption/anti-bribery/OECD-Guidelines-Whistleblower-Protection-Companies-in-Greece-ENG.pdf>.
- Pikrammenos (2019), Ippjanar territorjali Ġudizzjarju: Għażla tal-legiżlatur b'importazzjoni kbira għas-sistema ġudizzjarja.
- Portal Ewropew tal-Ġustizzja Elettronika, Sistemi ġudizzjarji fl-Istati Membri - il-Greċja. https://e-justice.europa.eu/content_judicial_systems_in_member_states-16-el-en.do?member=1.
- Reporters Without Borders (2020), World Press Freedom Index. <https://rsf.org/en/ranking>.
- Reuters Institute and University of Oxford, Digital News Report: Greece. <http://www.digitalnewsreport.org/survey/2020/greece-2020/>.
- Sotiropoulos u Christopolous (2017), Polynomia u Kakonomia fil-Greċja.
- Transparency International (2020), Kontribut minn Transparency International għar-Rapport tal-2020 dwar l-Istat tad-Dritt.
- Transparency International, Corruption Perceptions Index: Greece. <https://www.transparency.org/en/countries/greece>.
- Żjara virtwali fil-Greċja fil-kuntest tar-Rapport dwar l-Istat tad-Dritt 2020.

Anness II: Żjara fil-Greċja

F'Ġunju 2020 is-servizzi tal-Kummissjoni kellhom laqgħat virtwali ma':

- 3A Committee
- Il-Kabinett tad-Deputat Ministru
- Il-Kunsill tal-Istat
- Il-Ministeru tal-Ġustizzja
- Il-Qorti Suprema
- Il-Qorti tal-Awditjar
- Ir-Regolatur Awdjoviżiv Nazzjonali Elleniku
- Is-Segretarju Ġenerali għall-Affarijiet Legali u Parlamentari
- L-Aġenzija Speċjali li tappoġġa lill-Kumitat ta' Verifika għall-Finanzjament Politiku
- L-Assoċjazzjoni tal-Avukati ta' Ateni
- L-Awtorità Nazzjonali għat-Trasparenza
- L-Ombudsman
- L-Uffiċċju tal-Prosekutur għar-Reati Finanzjarji u d-Divizjoni tal-Pulizija Finanzjarja
- L-Unjoni tal-Ġurnalisti tal-Maċedonja u t-Traċja
- Unità tal-Intelligence Finanzjarja

* Il-Kummissjoni ltaqgħet ukoll mal-organizzazzjonijiet li ġejjin f'għadd ta' laqgħat orizzontali:

- Amnesty International
- Civil Liberties Union for Europe
- Civil Society Europe
- EuroCommerce
- European Center for Not-for-Profit Law
- European Civic Forum
- Free Press Unlimited
- Front Line Defenders
- Iċ-Ċentru Ewropew għal-Libertà tal-Istampa u tal-Media
- Il-Federazzjoni Internazzjonali għad-Drittijiet tal-Bniedem
- ILGA-Europe
- Il-Kummissjoni Internazzjonali ta' Ġuristi
- Il-Pjattaforma għat-Tagħlim tul il-Ħajja
- Konferenza tal-Knejjes Ewropej
- L-Istitut Internazzjonali għall-Istampa
- Open Society Justice Initiative/Open Society European Policy Institute
- Reporters without Borders
- Transparency International fl-UE

